№ 6 Ausgabe A.

HOMAN

Cena s pieresyłkaj i dastaŭkaj da chaty.

no 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies. — 40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja czasopiś

wychodzić dwa razy u tydzień: u aŭtorki i piatnicy.

Adres redakcii: Wilnia, Zawalnaja 7.
Adres administracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

Cena Abwiestak:

na 4 aj staranie za radok drobnymi literami —25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci—60 fen. za liniejku drobn. drukam.

№ 6 (98) Hod II. Wilnia, 19 studnia 1917 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

Pahlad Anhlii na mir.

18 studnia.

Pawodłuh niamieckaho wajennaho apawieszczeńnia z 18 studnia, na ŭsich frontach ważnych zdareńnicŭ nie było.

Pahlad Anhlii na mir,

LONDON. Stats-Sekretar zahraniczynych spraŭ Balfura u telehrami, addadzienaj anhlickim pasłom u Waszyngtonie prawicjelstwu Złuczenych Sztatoŭ 16 studnia, każe.

»Brytanskaje prawicielstwo zusim zhodliwo z idealam prezydenta Wilsona, ale maje paczućcio, szto daŭżynia mira pawinna być zależna ad jaho charakteru. Hłaŭnaja pryczyna nieszczaścia, ad katoraho cierpić ciapier uwieś świet, — heta istnawańnie wialikaj dzierżawy, chworaj na liszniuju luboŭ ułaści, siarod nacij, drenna pryhatawanych da abarony.

«Predłażeńnie sajuźnikami ŭ ich noci pieramiena karty Europy maje ŭ swaim planie, jak czaść jaho wyhnać turkoŭ z Europy. Ŭ rukach Niamieczczyna Tureczczyna atkryta stancwicca instrumentam dziela zawajewańnioŭ. Znisztażeńnie u Europie Tureczczyny budzie adpawiedać miru hetak sama, jak addacza Elzas-Lotaryngii Frrancii i aŭstryjackich italjancoŭ Italii, abo jak usie inszyje pieramieny hranic, wymahanyje sajuźnikami. Ale hetyje terytorjalnyje pieramieny nia mohuć zusim poŭna zabaspieczywać ad nowaj wajny, kali kirujuczyje dolaj Niamieczczyny kruhi buduć dalej pamykacca zapanawać nad świetam. Kali paśla wajny Eropa, bolsz biednaja ludźmi i hraszmi, czym ciapier, budzie astawacca ŭ niamienszaj, czym ciapier, niebaspiecznaści, dyk nadziei prezydenta buduć miensz spaŭnimy, czym kallkoleczy. U toj czas, jak inszyje nacii chacieli ustanowaj palubоŭnaho suda zrabić niemahczymym naruszeńnie mira, Niamieczczyna stajała zusim zboku. Siła była abjaŭlena praŭdziwaj metaj starany. Hieneralny sztab pryhatawau sposab, katorym u adpawiedny moment pawinny byli być wypaŭnieny dumki ab panawańni".

Mobilizacija u Szwejcaryi.

BERN. Szwajcarskaje tel. ag. danosić;

Prawicielstwo ŭ paczatku hodu pryznało patrebnym zahadać na 24 studnia mobilizaciju druhoj i zakonczyć mobilizaciju 4 i 5 dywizii.

Zdabytyje abszary.

BERLIN. Centralnyje dzierżawy zanimajuć: u Belhii 29.000 kw. kil., u Francii — 22.300, ŭ Rasiei—280,450, ŭ Rumynii — kala 100,000, ŭ Serbii — 85,867, ŭ Czornahoryi — 14,180, u Albanii — 20,040. Sajuźniki zaniali: u Elzas-Łotaryngii — 900 kw. kil., ŭ Bukowinie i Haliczynie — 28.231.

Utrata wiery u pabiedu.

LUGANO. „Stampa" pisze ab nowaj pramowie Milukowa, katory adznaczyŭ uzrost siły prawych. „Z winy reakcyjnych ministroŭ narod utraciŭ wieru ŭ pabiedu. My pierażywajem straszennyje hadziny".

Atkaz sajuźnikou— abida Ameryce.

AMSTERDAM.. Propahanda senatara Lodża proci mirnaho wystupleńnia Wilsona mieła wialiki posłuch. Bolszaja czaść senataroŭ zażadała, kab Wilson prystupaŭ na dalej da betkich krokoŭ tolki majuczy zhodu senatu.

Dyplomatyczny kryzis ŭ Ameryce.

BERLIN. Jak danosić „Lok.-Anz." treba ždać atstaŭki kiraŭnika zahranicznaj palityki Ameryki, Lansinga. Pry ciapierasznim pałażeńni — heta pierszaj wahi palitycznaje zdareńnie.

Tragiedija Hrecii.

HAAGA. Anhlicki karespandent »War Spite« danosić s Sałonik 13 studnia:

Hreckije wojski, katoryje, zhodnie z abiecankaj hreckaho uradu, pawinny byli wyjechać u Peloponez, iduć u paŭnocznym, znaczyć, zusim procіŭnym kirunku. Jany naruszyli neutralny pojas. Zdajecca szto treba ždać paczatku warożych wystupleńnioŭ miż sajuźnikami i Hrecijej.

BERN. 17.I. «Petit Parisien» pisze, szto u francuskim parlamenci s pryczyny wypadkoŭ u Hrecii panuje znacznaje niespakojstwo.

BERN. Pawodłuh „Corr. della Sera", uczora u Afiny prybyli 6 italjanskich aficeroŭ s pałkoŭnikam Aŭsillo, b. reorganizataram hreckaho wojska, kab pryniać uczaście ŭ sajuźnickaj kamisii dziela kantrolu nad hreckim uradam.

Wilnia, 19.I.1917 h.

Szto kołonisty, katoryje, pakinuŭszy rodny kraj, pasialilisia ŭ czużoj ziamli i zżylisia z jej, wykazwajuć żadańnie dałuczyć tuju ziamlu da ich staroj baćkaŭszczyny, — heta nikoha dziwić nia może. Ale kali narod, jaki jaszcze ŭczora stahnaŭ pad jarmom czużyncoŭ, siahońnia, zdabyŭszy wolu, zbirajecca paniawolić miensz szczaśliwych za jaho susiedzioŭ, — dyk heta wyzywaje hłybokuju adrazu ŭ kożnaho sumlennaho czeławieka, wyzywaje haraczy pratest tych, kaho toj „wolny narod" chocze abiarnuć u swaich niawolnikoŭ...

Takim aktam gwałtu była drukawanaja ŭżo ŭ nas u tym numery zajawa czlena polskaj dzierżaŭnaj rady, Niemojewskaho. I kali prypomnim, jak energiczna pracawali kołonisty s Polszczy ŭ naszym Kraju, kab aniszczyć usie jaho asobiennaści i zabić żadańnie samabytnaho żyćcia, dyk budzie jasna, szto akt toj mieŭ na meci naszy ziemli.

Pakul zachwatny apetyt na naszu ziamlu wyjaŭlali paadzinokije palityki, pakul ab hetym na jawie i ŭ śnie dumali haścinna pryniatyje naszym narodam kołonisty,—my nie zwiertali na heta asabliwaj uwahi. Ale kali ab hetym że każe predstaŭnik susiedniaj dzierżawy, jak ab «historycznaj missii» aposzniaj,—dyk usie szczyryje syny naszaho Kraju, ŭsie hramadzianie Biełarusi i Litwy pawinny padniać swoj hołas i zlicca ŭ hałosnym—na ŭwieś świet—kliczu:

— Nia chocczemo nowaj niawoli!

Patreba wybaru.

Nasz Kraj staić na pieradodni razwiazki swajej buduczyny. I ŭ hety moment, kali kożyn dzień nabliżaje nam tuju razwiazku, kożyn syn Biełarusi i Litwy pawinien surjozna zadumacca ab pawinnaści, jakuju uskładaje na jaho Baćkaŭszczyna.

Pawinnaść heta wymahaje, kab usie my zabylisia ab usim tym, szto może być pryjemna ci niepryjemna, karysna ci niekarysna dla tych abo inszych paadzinokich ludziej. Szmat chto s-pamiż nas uzhadowywaŭsia ad małych dzion ci to ŭ tradycijach kolisznaj Reczypaspalitaj, ci ŭ duchu rasiejskaho hasudarstwa, dy z hetaj pryczyny miż nami jość nimała ludziej, katoryje tyje tradycii staŭlajuć wyszej za ŭsio. Adnych z ich serce ciahnie da Warszawy, i jany chacieli-by adbudowy kolisznaj Reczypaspalitaj, a inszyje dyk prosta pryłuczeńnia naszych ziamiel da Polszczy. Dla druhich pryjemna kazycze wucha słowa „Maskwa", dyk jany chacieli-by wiarnuć nasz Kraj pad Rasieju. I pry hetym jak adny, tak i druhije nawat nie zadumywajucca nad pytańniem: a ci heta budzie karysna dla tej Ziamlicy, szto ich uzhadawała, szto była i jość dla ich za rodnuju matku?

Ciapier nastaŭ czas, kali prapuskać mima wuszej hetaho pytańnia nielha. Chto swaje asabistyje sympatii ci antypatii budzie ciapier staŭlać wyszej, czym wyraznuju karyść Kraju naszaho i ćwiordaje żadańnie woli narodu,—toj wyrekajecca swajej Baćkaŭszczyny, toj służyć nia rodnaj Ziamli, a czużym ideałam, toj adstupnik i zdradnik swajho Kraju i mnohamiljonnych hramad, jakije ždуć wyzwaleńnia ad staroj niawoli i nia choczuć nowaj.

Nichaj że ludzi, katoryje dahetul nie znajszli atkazu na pamienionaje pytańnie, zrobiać sami s saboj «rachunak sumleńnia», nichaj prysłuchajucca da bićcia swajho serca: szto jano im skaże. Wybar treba zrabić: za Baćkaŭszczynu, ci procі jaje. I tolki paśla hetaho wybaru sapraŭdnyje syny Biełaruska-Litoŭskaho Kraju zdalejuć stanuć na ćwiordy hrunt, zdalejuć znajści dla siabie adpawiednaje miesco u pracy dziela jaśniejszaj buduczyny Ziamli naszaj, zdalejuć spoŭnić, jak śled, swaju pawinnaść pierad Baćkaŭszczynaj.

I. Mieleszka.

Patreba orhanizacii.

Ciapier, kali sprawa biełaruskich narodnych szkoł staić na ćwiordym hrunci, i kożyn dzień czysło narodnych wuczycieloŭ uzrastaje, hoże było by ŭsim rabotnikam na szkolnaj niwie padumać ab naładżeńni swajej prafesyonalnaj orhanizacii.

Takije orhanizacii majuć z daŭnych por rabotniki ŭsich fachoŭ — jak tyje, szto zanimajucca fizycznaj pracaj, tak i intelihentnyje pracaŭniki. Dawoli skazać, szto ŭ samym aposznim czasi tut

atkryŭsia sajuz pracaŭnikoŭ na artystycznaj niwie. I ŭsie jany kirujucca da adnej mety: supolnie radzicca ab swaich prafesyonalnych sprawach i akazwać swaim tawaryszam materjalnuju pomacz u patrebi.

Biełaruskije wuczycieli, pierszy raz wystupajuczy da atkrytaj, oficyalnaj raboty, bolsz, czym chto-budź, pawinny dzierżacca razam: jany majuć pierad saboj niezwyczajna szyrokije zadaczy, za katoryje dahetul jaszcze nichto nie braŭsia. Na kożnym kroku ŭ swajej praktyce jany buduć spatykacca s pytańniami, razwiazać katoryje szmat kamu budzie nie pad siłu. I ŭ takich prypadkach jany pawinny złuczyć swaje siły, pawinny pamahać adzin adnamu, bo taho wymahaje ich wialikaja, świataja zadacza: uzhadowywańnie maładych pakaleńnioŭ — buduczych hramadzian swajej ziamli. Mała taho: maładyje wuczycieli, katoryje tolki szto sami siadzieli na szkolnaj ławi, pawinny sami jeszcze mnoha-mnoha wuczycca, pracawać nad swaim razwićciem. I tut supolnaja praca może szmat ablahczyć ich zadaczu. Prafesyonalny wuczycielski sajuz może naładzić i lekcii, i referaty, i supolnyje hutarki, katoryje kożnamu wuczycielu pamohuć pajści pa prawilnaj darozi duchowaho razwićcia.

Niezależnie ad kulturnaj raboty, naszy wuczycieli pawinny orhanizawacca i na hrunci samapomaczy materjalnaj. Nichto nia wiedaje, szto pryniasie jamu zaŭtraszni dzień: niejki nieszczaśliwy prypadak może zrabić jaho niazdolnym da pracy inwalidam, kataramu patrebna budzie tawaryskaja pomacz. Prafesyonalny wuczycielski sajuz s pastajanych składak wuczycieloŭ, katoryje lohka mohuć ad swajej miesiacznaj pensii adkładać niejki niewialiki pracent, zdaleje sabrać praz niejki czas kapitał, s kataraho i można budzie dawać pomacz u patrebi czlenam sajuza.

Woś, dzieła ŭsiaho hetaho biełaruskije wuczycieli i pawinny orhanizawacca, stwaryć swaju prafesyonalnuju orhanizaciju. U nas że dawoli jość enerhicznych maładych sił: im budzie pad siłu zrabić heta.

Stary wuczyciel.

U Wilni i wakolicach.

—s—

× **Dziŭnaja palityka.** Jak my dawiedalisia, s prajektawanaj sajuzam kwaterantoŭ pracy dzieła zdabyćcia tannych kwater dla niezamożnych życharoŭ Wilni niczoha nie wychodzić. Nia hledziaczy na pastanowu miestowaj kamisii apieki nad pakinutymi damami pad marszałkoŭstwam d-ra Coerpera, kab upoŭnamoczenyje sajuzam kwaterantoŭ asoby razam s cyrkułowymi apiekunami ahiedali pustyje kwatery ŭ pakinutych damoch i naznaczali adpawiednyje da ciapieraszniaho ciażkaho czasu ceny, pany apiekuny—prynamsi bolszaja czaść ich — zusim nia dumajuć spaŭniać pastanowy kamisii, chacia sami byli na zasiedańni kamisii i sami tuju pastanowu prynimali! Hetak, apienuny I, VI i insz. cyrkułoŭ prosta admowilisia dać paŭnamocznikam sajuza kwaterantoŭ spisy wolnych kwater, adsyłajuczy ich da centralnaho biuro. Kali-ż sajuz zwiarnuŭsia byŭ da jaho s tej że sprawaj paru miesiacoŭ tamu nazad, jano dało na piśmie atkaz, szto ŭsie spisy majuć cyrkułowyje apiekuny, i da ich treba zwiertacca.

Szto heta znaczyć? Niaŭżoż praŭda toje, szto kažuć złyje jazyki: szto pany apiekuny — piereważna sami damaŭłaśniki, bajacca paniżeńnia cen za kwatery ŭ pakinutych damoch, bo heta może adbicca i na ich kiszeni?...

Asabliwa dziŭnuju palityku wiadzie apiekun VI cyrkułu, p. Makowski. 29 wieraśnia 1916 hodu ŭ № 198 hazety «Dziennik Wileński“ my czytali hetkuju abwiestku: «Kwatery dzieła najmu ŭ centry miesta i na akrainach u 6-tym cyrkule—mohuć być i z meblami. Wiedamaści u apiekuna Kamisii apieki nad pakinutymi damami,—św.-Janskaja № 29, kniharnia, ad 10 da 2 i ad 6 da 7 hadz.» Hetak, kab dać kwatery i z meblami czytaczam „Dzien. Wil.“, p. Makowski nie paszkadawaŭ nawat zatraty hroszy na abwiestku ŭ pamienionaj hazeci. Ciapier że, kali sajuz kwaterantoŭ d a r m a chocze dać kwaterantoŭ na pustyje kwatery, p. apiekun VI cyrkułu admaŭlajecca dać spiski tych kwater.

Heta—jeszcze dziŭniej, czym strach za swoj kiszeń, bo nielha zrazumieć, czamu miestowy ŭradnik chocze rabić niejkije prywilei specyalna dla czytaczoŭ „Dzien. Wil.“...

× **Pazyczkowy fundusz.** Jak pisze »Leote Najjes«, jość prajekt złażyć kapitał, s kataraho ludzi, ŭ jakich jość hroszy ŭ bankach s taho boku froutu, mahliby brać pazyki pad załoh bankowych dakumentoŭ.

× **Skoraja pomacz.** Za aposzni tydzień, ad 8 da 14 studnia, skoraja lekarskaja pomacz dadziena ŭ 67 zdareńniach, u tym liku karetka wyjeżdżała 34 razy.

× **Apawieszczeńnie ab pryszczepcy ospy.** Żychary Żydoŭskaj wulicy, I i II Jatkowaj, I i II Szklannaj i Szwarcoŭskaj, Dominikanskaho zawułka, Chiwinskaj, Ahurkowaj i Saracynskaj wulic, Kazarmiennaho, lewaho i prawaho Sałdackaho zawułka pryzywajucca hetym uraz-że pryszczapić sabie ospu.

I-y punkt dla pryszczepki: Felczerskaja Szkoła pry balnicy Św. Jakuba, szto-dzień, aprycz niadzieli, ad 10 da 3 hadz.

II-i punkt: b. miestowy łazaret, Ostrobramskaja 10, ad 12 da $1^1/_2$ hadz. kożyn dzień, aprycz paniadziełku.

Wilna, 16 studnia 1917 h.

Der Deutsche Stadthauptmann
Pohl.

× **Kurs rubla:** Oficyalny — 1 m. 90 fen. za rubiel; u bankach pry pradaży — 2 m. 20 fen., pry kupli — 2 m. 24 f.

Pazyczkowaja kasa biare 6%.

× **Prapała** chworaja na rozum kabieta Veronika Jutkiewicz, Kijeuskaja 18. Może byc, szto z jeju zdaryłosia jakoje nieszczacie. Wiestki ab jej prosiać dawać u kryminalnuju paliciju, Dominikanskaja 1, pakoj 15.

Bibliohrafija.

Ważniejszyje polskije pracy ab Biełarusi i biełarusach.

D-r Tad. St. Grabowski.

Doroszenko D.: Odrodzenie Białorusi („Przegląd Kraj.“ Kijów, 1909).

Dybowski Tom.: Białoruś w przeglądzie rolniczym („Tyg. Petersb.“ 1853).

Dybowski Wł. dr.: Przysłowia białoruskie z pow. Nowogródzkiego (ze słów) (Wyd. Akad. Umiej. Krak. 1881).

Dybowski Wł. dr.: Zagadki białoruskie z gub. Mińskiej (Wyd. Ak. Um. Krak. 1886)

Estreicher Kar.: Bibliografia polska. (O „Biblii“ Fr. Skoryny w T. II. str. 164 T. VIII. str. 14 i XVIII).

Federowski Mich.: Lud białoruski na Rusi litewskiej. Materyały do etnografii słowiańskiej. (T. I—III. Kraków. 1897, 1902, 1903).

Folejewski J. i Wróblewski T.: O samorządzie ziemskim na Litwie i Białorusi (Wilno, 1910).

Gliński Fr.: Rok 1847 na Białorusi (Karta z dziejów poddaństwa „Kraj“ 1886).

Gołębiowski Łuk.: Lud polski, jego zwyczaje i zabobony. (Wars. 1830) porzo t. zw. białoruskiem „Zahorodziu“).

Gorzkowski Mar.: Przegląd kwestyi spornych o Rusi. (Kraków, 1877).

Jankowski Jerzy: Pieśniarze młodej białorusi. („Przegląd Kraj.“ Kijów 1909).

Jaroszewicz Józ.: Obraz Litwy pod względem jej oświaty i cywilizacyi od czasów najdawniejszych do końca XVIII wieku (T. I—III. Wilno, 1844—5—o t. zw. Krywiczyźnie).

Jelski Al.: O gwarze białoruskiej («Kraj» 1885)

Jelski Al.: Słówko o materyałach, służących do badań gwary, etnografii i literatury białoruskiej. („Chwila“ 1886).

J. Al. (Jelski): Białoruska literatura i bibliografia—Białoruś (w VIII t. „Wiel. Encykl. powsz. ilustr.“ Warsz. 1892 str. 646—658 i 661—663).

Jewłaszewski Fedor: Kronika białoruska z l. 1546—1604, wyd. w przekładzie pol. przez Tad. Ks. Lubomirskiego p. t. „Pamiętnik Teodora Jewłaszewskiego“. (Warsz., 1860) oraz oryg. w wydaniu Komisyi archeolog. w. Kijowie, 1881).

(Dalej budzie).

Z USIAHO KRAJU.

Nowy centr życcia.

BIEŁASTOK (ad naszaho karespandenta). S kożnym dniom miesto nasze ŭsio bolej i bolej razwiwajecca. Życcio jdzie bolej szybkim chodam, i najbliżejszaja buduczyna sulić jamu dalejszaje razwićcie.

Hłaŭnaja pryczyna hetaho — centralizacija tut administracyjnych uradoŭ. Wialikaja administracyjnaja maszyna wymahaje wielmi mnoha ludziej da pracy dy pryciahiwaje narod z wakolic, i hety uzrost nasialeńnia stanowić asnowu ażyŭleńnia życcia miesta.

Biełastok — pobocz z Wilniaj — najwialikszy centr u zaniatych niem-

Č czytaćjak CZ Š—jak SZ

Kamiennaja truna.

(Hl. № 5 „Homana“).

Mnoha hetkich i hetamu padobnych spraŭ mieŭ na sumleńni bajaryn Butrym i nie ŭnimaŭsia ŭ lichadziejstwi swaim.

Tym časam minali hady za hadami, i z imi nadychodziła adzinokaja, panuraja staraść. I ot szto raz čaściej na bajaryna stała nadychodzić razwahe, a razam z jej kajańnie i bojaźń suda Božaho. U hetkije momenty bajaryn Butrym abo dastawaŭ z palicy dziedaŭskaj rukoj na perhamenci hłaholickimi literami pisany psałtyr i čytaŭ jaho, praliwajučy słozy i adbiwajučy pakłony, abo uciekaŭ z domu i iszoŭ pa światych miejscoch, szukajučy sabie razwiaski hrachoŭ pry spawiedalnicy, abo choć pakuty. Dy tolki niwodzin duchoŭnik, wysłuchaŭszy krywawyje čyny życcia jaho, nie ważyŭsia dać jamu adpuszczeńnia hrachoŭ. I mnoha wod praciakło Dźwinoj mima pieščanaj barowaj pustelni, ŭ kataraj żyŭ światy starec Achrem, pakul trapiŭ tudy nasz bajaryn. Starec Achrem, wysłuchaŭszy spowieź bajaryna, daŭ jamu hetkuju radu:

— „Wialiki hrach twaje, niawolniče Boży, ale miłaście dzie Božaje wialiko i mudry pomysły Jaho. Ważmi, za ŭsio swajo bahaćcie — nawučaŭ pustelnik, — pabuduj światyniu Bohu. Nichaj ad usiej majetnaści twajej astaniecca tabie ŭsiaho hetulki hroszy, skolki patreba, kab zrabić sasnowuju trunu. I za tuju resztu zrabi sabie trunu. A kali buduć wyświačać twaju światyniu, pastaŭ swaju trunu za aŭtaram i laż u jej. I lažy u trunie da kanca abradu światoha, imšy Božaj. Može Boh pašle tabie zlitawańnie swajo, pašle tabie ratunak..

I ot staŭ raspradawać bajaryn Butrym majetnaści swaje i skarby swaje. Za niesčyslonaje bahaćcie pačaŭ budawać światyniu Bohu. Pabudawaŭ i pryazdobiŭ bahata za ŭsie skarby swaje, a za aposznije miedziaki zrabiŭ sabie sasnowuju trunu.

U dzień wyświaczeńnia światyni loh bajaryn u trunu za aŭtaram i malŭsia Bohu. Pačałasia nabožnaja adprawa. Praz myśli bajaryna stali praciekać żywymi abrazami ŭsie jaho krywawyje i słoznyje sprawy. I pačali prachodzić pierad im pakryŭdženyje im ludzi. I kožny stanawiŭsia pierad im i horka wykidaŭ jamu swaju kryŭdu. Ale bajaryn biŭsia u hrudzi pierad kožnym i kazaŭ: „Bože, miłaściŭ budź mnie hresznamu! I ty, pakryŭdżeny mnoj, bracie darahi, daruj mnie...“ i adychodzili doŭhim radam kryŭdy supakojenyje. Užo kančałasia świataja słužba i pracesija z usim narodam wyjšła kryžowym chodam kruhom światyni.

I adstupilisia ŭsie pakryŭdženyje ad bajaryna. Stanuŭ kala jaho ćwitučy sad i abniała jaho majowaja noč. I bačyć jon kala siabie jabłyniu, ukrytuju kwietam, a pad jabłyniaj žanu swaju Maru i Staŭru bajarčyca maładoha. Jon, pramienny, zadumlony hladzić u nieba na zory, a jana, sukłaniŭšy jamu na plečo hałoŭku ronić iskrystyje słozy... I zabyŭsia bajaryn ab kajańni swaim, kala serca zwaruchnuŭsia pryduszeny źmiej złości. Choć udaryŭsia bajaryn u hrudzi i pramowiŭ „Bože, miłaściŭ budź mnie hrešnamu!“ ale nia moh skarycca pierad imi i prasić darawańnia. Zianńnie ščezło. Bajaryn učuŭ nabožnyje śpiewy narodu i duchawienstwa za ścienami światyni, a praz moment iznoŭ bačyŭ sad i ich dwoje. Iznoŭ jon udaryŭsia u hrudzi i malŭsia Bohu i nia moh skarycca pierad imi. I trejci raz pierad wačami dušy jaho stanuli jany, i trejci raz jon nie skaryŭsia.

U hety moment zastučeło, zahručeło, rasstupiłasia ziemla, i prawaliłasia skroź dońnie światynia. Astaŭsia tolki narod, dy na tym miejscy, dzie byŭ aŭtar, ciapier lažała kamiennaja truna. Heta była taja samaja truna, u katoruju loh bajaryn, dy tolki jana ciapier abiarnułasia ŭ kamień.

I pahetul na ščycie horki lažyć taja samaja truna, a ŭ jej skamianieŭšy bajaryn Butrym Niamira, asudženyj da sudnaho dnia lažać zatoje, što momentu čystaho parywu nia moh darawać žoncy swajej pierad sudom Božym.

W. Ł-ski.

cami biełaruskich ziemlach. I biełarusy pawinny heta wykarystać dziela swajej sprawy. U najbliżejszym czasi tut majuć pasialicca niekatoryje biełaruskije hramadzkije rabotniki, dyk treba dumać, szto jany pacznuć swaju rabotu i ŭ samym Biełastoku, — a ŭ mieżach biełastockaho okruha rabota ŭżo idzie, toŭpiaczysia ŭ Swisłoczskaj wuwuczycielskaj seminaryi, s katoraj u kancy hetaho miesiaca wyjdzie para dziesiatkoŭ maładych wuczycielskich sił i razsyplucca pa wioskach biełaruskich, wuczaczy dziaciej u szkołach narodnych u naszaj rodnaj mowi.

Naahuł, szansy Biełastoku, jak nowaho centru biełaruskaj raboty, paczynajuć uzrastać.

Biełastocki.

Padroblenyje hroszy.

BIEŁASTOK. Tut iznoŭ zjawilisia falszywyje 2-markoŭki. Adznaki ich: jany addrukowany światlejszaj farbaj i na hrubiejszaj papiery, czym praŭdziwyje; na piaredniaj staranie u druhim radku napisano nie „oder“, a „ober“, a na zadniaj staranie ŭ krużkach nima cyfry 2, jakaja pawinna być na praŭdziwych hraszach.

Zabarona hulni z rahatkaj.

HRODNIA. Palicejskim prykazam dzieciam zabaroneno hulać z rahatkami, bo heta niebaspieczna dla ludziej i wakonnych szyb.

Niezwyczajnaja apawiestka.

HRODNIA. Pani K., pry Murawjowskaj wul. 25, apawieszczaje, szto da jaje prybiłasia świńnia.

Aczystka ad woszy.

HRODNIA. Hetymi dniami i tut atkrywajecca punkt dziela aczystki ad woszy.

Kanakradztwo.

MAŁA BOBRA, Sakolsk. paw. U tutejszaho sielanina B. ŭ nocz na 13 studnia ukrali paru kaniej s saniami.

Sniehawyje zanosy.

RADUŃ. Tut byli silnyje śniehawyje zanosy. Darohi zrabilisia nieprajeżdżymi. Zahadany adpawiednyje kroki dziela ich aczystki.

Rabota duchaw enstwa.

KOUNA (ad naszaho karespand.). Tutejszy biskup, ks. Karewicz, pryjechaŭszy niekolki miesiacoŭ tamu nazad z Rasiei, wyjaŭlaje znacznuju enerhiju na kulturnaj niwie. Dyecezija jaho — bliska ŭsia litoŭskaja, dyj sam jon — litwin; dyk u jaho asobi litwiny majuć szczyraho kulturna-nacyonalnaho rabotnika. Samo saboj razumiejecca, szto jaho kirunak — adnastaronni: klerykalna-nacyonalny, ale niczoha inszaho — s pryczyny stanowiszcza ks. Karewicza — nielha było-by spadziewacca. Umiełaj palitykaj ks. Karewicz dajszoŭ paszany ŭ niamieckaj ułaści, i, jak czuwać, jamu budzie dadzieno pazwaleńnie wydawać u Koŭni litoŭskuju hazetu. Jasna, szto hazeta heta budzie taho-ż kirunku, jak i ŭsia praca biskupa Karewicza—dyk z wychadam jaho hazety sprawa litoŭskaj hazety u Wilni — dla hramadzianstwa bolsz świeckaho — nie razwiażecca.

Hledziaczy na toje, szto może zrabić wysoki predstaŭnik duchawienstwa dla swajho narodu, my, prażywajuczyje tut biełarusy, możem tolki sumawać, szto ŭ susiedniaj wilenskaj dyecezii, dzie pierażywaje biełaruskaje nasialeńnie, miż wyszejszym duchawienstwam nima niwodnaho prychilnaho da biełarusoŭ czełewieka. Naadwarot, tam wyszejszaje duchawienstwo pracuje dziela czużoj dla nas sprawy...

B—s.

Wyjezd s czużyny.

KOŬNA. U paniadziełak, 15 studnia, wieczeram wyjechaŭ u Warszawu ŭ polski legion pierszy transport dabrawolcoŭ s Koŭny i wakolic.

Nowaja łaźnia.

KOUNA. Atkryłasia łaźnia z basejnam dziela pławańńia.

Trychiny u świniej.

SUWAŁKI. Statystyka pakazała, szto ŭ wakolicach Suwałak kożnaja sarakawaja świńnia maje trychiny.

Cena ryby.

SUWAŁKI. Najwyszejszaja cena za funt ryby naznaczena 25 fen., ale jaje czasta prewyszajuć.

Ryby, ciażejszyje za czwierć funta, treba addawać kapcić.

Litoŭskaja achronka.

LIBAWA. Ad 28 maja taho hodu ŭ hmachu b. paracbwijalnaj szkoły naładżena litoŭskaja achronka. Na karyść jaje ustrawajucca litoŭskije wieczaryny i zbirajucca achwiary miż tutejszymi litwinami. U achroncy ciapier 70 dziaciej.

Jak adnosicca da achronki litoŭskaje hramadzianstwo, widać s taho, szto apasznije dwa wieczary na jaje karyść dali 1060 rub. dachodu.

Apawieszczeńnie.

Suma puszczenych u abarot kwitoŭ (Darlehnskassenscheine) pazyczkowaj kasy na Uschodzi (Darlehnskase Ost) na 31 śnieżnia 1916 h. — Rb. 28,575,200.

U hetym liku bujniejszych kwitoŭ (100, 25, 10 i 3 rub.) Rb. 24,114,204.

Drobnych (na 1 rub. i 50 kap.) Rb. 4,460,996.

Hauptquartier, 8 studnia J917.

Der Kommisar bei Oberbefehlshaber Ost.
Königs.
Hauptmann.

WIESTKI Z RASIEI.

Kali skończycca wajna?

LONDON. «Pall-Mall Gazette» danosić s Pieciarburha: pawodłuh dumki Brusiłowa, wajna skonczycca ŭ kancy miesiaca żniŭnia.

Unutrenaje pałażeńnie.

ŻENIEWA. U apasznim czasi francuskije hazety ŭ Szwajcaryi wielmi zanimajucca rasiejskimi sprawami. „Journale de Geneve“ adznaczywaje dwulicznuju rolu Protopopowa, katoraho Duma uważaje za renegata i zdradnika i katory ŭ apasznim ministerskim kryzisie astaŭsia na swaim miejscy. Liczać, szto Protopopowa wywioŭ Rasputin.

Za paŭtreciа hodu ŭ Rasiei było 35 nowych ministroŭ. Niamieckije hazety piszuć, szto Rasieja znachodzicca ŭ 1917 hadu ŭ takim że pałażeńni, ŭ jakim była ŭ 1905 hadu, szto jana staić pierad rewalucijej i zusim zrujnowana.

Niazhodliwaść ministroŭ.

SZTOKHOLM. Jakaja niazhodliwaść panuje miż rasiejskimi ministrami, pakazwaje hetkaje zdareńnie.

Nowy minister sudoŭ, Dobrowolskij, byŭ u Trepowa z oficyalnaj wizytaj, chacia ŭżo spadziewalisia at staŭki Trepowa. Trepow admowiŭsia pryniać jaho.

S-pamiż czlenoŭ staraho ministerstwa Bark i Szachowskoj skazali, szto nia choczuć być na radzi ministroŭ pry inszym marszałku. U kniazia Golicyna jany nie byli s prywietnaj wizytaj.

Impieratar daŭ Pakrowskamu order Biełaho Arła.

ROTTERDAM. „Daily News“ danosić s Pieciarburha, szto atstaŭka Trepowa i Ihnatjewa adznaczywaje niazhodliwaść miż rasiejskim prawicielstwam i narodam. Trepow dobra razumieŭ, szto jon nie zdaleje pracawać razam z Dumaj, pakul Protopopow budzie astawacca na swaim miejscy. Z hetaj pryczyny jon pajechaŭ u hłaŭnuju kwateru, kab dabicca atstaŭki Protopopowa. Wiarnuŭsia jon u Pieciarburh z abiecankaj, szto Protopopowa nia budzie. Ale znajszlisia aboroncy Protopopowa, katoryje skinuli samoha Trepowa.

Zmieny ŭ Dzierżaŭnaj Radzi wielmi uzmacawali prawaje krylo, bo ŭsie ministry należać da konserwataroŭ.

AMSTERDAM. „Times“ danosić s Pieciarburha, szto, pawodłuh „Russk. Sł.“, astaŭszyjesia jeszcze ministry padalisia u atstaŭku. U tym czyśle — Bark i Pokrowskij, a tak sama naczalnik cywilnaho gabinetu cara. Usie jany skazali, szto prawicielstwo nia może pracawać razam z Dumaj, pakul Protopopow budzie astawacca na swaim miejscy.

„Prawy“ Dumy.

PIECIARBURH. „Riecz“ pisze ab kn. Golicynie hetak:

„Klicz Golicyna: ŭsio dla wajny!— pakazwaje, szto ŭsie ŭnutrenyje reformy adłożeny na paśla wajny.

Supracoŭniku „Birż. Wied.“ minister-prezydent abiecaŭsia prychilna adnasicca da prafesyonalnych sajuzoŭ. Z Dumaj i pressaj abiecaŭsia pastupać wielmi delikatna. U kancy jon, adnak, dadaŭ: „Majo prawicielstwo atkazywaje tolki pierad Impieratam, ale hetym nie wykluczajecca prawo Dumy cikawicca rabotaj prawicielstwa“.

Pierewaha prawych.

LONDON. Hazety danosiać s Pieciarburha, szto prawyje dajszli iznoŭ wialikszaj wahi s pryczyny naznaczeńnia reakcyoniera Szczegłowitowa za marszałka dzierżaŭnaj Rady. Adnaczasna s tym wydaleny i zamienieny nowymi niekolki czlenoŭ Dzierżaŭnaj Rady; z hetaj pryczyny sczezła pierewaha pastupowaho błoka, jakaja dahetul tut była, i ciapier prawyje piereważywajuć majuczy bolszaść blizka na tuzin hałasoŭ.

Ab rasiejskim zdzieku.

BERLIN. Telehr. ahienctwo Wolfa ad asabliwaj, aświedomlenaj krynicy zwiertajecca da anhlickaho uradu s pytańniem: ci Anhlii niewiadomy dumskije pramowy ab pastupkach u Rasiei z „inorodcami“? Jeszcze nidaŭna deputat Czchenkieli skazaŭ, szto rasiejskaje prawicielstwo naruszyło ludzkije i boskije prawy cełaho radu narodoŭ Rasiei. Ci nia mnoha żydoŭ u Rasiei biazwinna zamuczeny i pawieszeny? Ci ahnliczanam niewiadoma, szto jość tabory dla wajenna-pałonnych, u katorych u czasi wajny samym sumnym sposabam pahibli tysiaczy niamieckich pałonnych? U adnym Troickim pahibło 17,000 dusz. Ci niewiadoma, szto ŭ niekatorych taborach zamiorzszyje trupy pałonnych składali u „sztabeli“? Czamu nie ŭspaminajecca ab ubiŭstwie czynoŭnika niamieckaho pasolstwa, Katnera, na waczach i s pazwaleńnia rasiejskaj palicii?

Nieszczaścia rumynskaho narodu.

SZTOKHOLM. Siemji ŭciekaczoŭ, katoryje pryjechali z Rumynii u Odessu i żywuć tut, apynulisia u straszennie ciażkim pałażeńni.

TELEHRAMY.

Niamieckije apawieszczeńnia.

16.I. Zachodni teatr:

Sproba francuskich drużyn uwarwacca pry Bewreń (na paŭdni ad Rua) na naszy pazycii adbita harnizonam akopu.

Naahuł, bajewaja czynnaść, nia liczuczy miejscami ahnia artylerыi, była nieznacznaja.

Uschodni teatr:

Front Leopolda Bawarskaho: Biez wydatnych prypadkoŭ.

Front erc-hercoga Józefa: Szturmy worahoŭ miż dalinami Kasinu i Susita i ŭczora niczoha nie dajszli. Uwarwaŭszyjesia u adnym punkcie rumyny byli zusim adkinuty nazad kontratakaj, utraciŭszy pry hetym 2 aficeroŭ i 200 sałdatoŭ.

Front Makienzena: Paśla silnaj padhatoŭki ahniom wialikije hramady rasiejcoŭ atakawali naabapoł Fundeni. U niekolkich stach metroŭ pierad naszymi pazycyjami chwali szturmawaŭszych worahoŭ razbity naszym ahniom. U czasi nowaho szturmu niewialikije atrady worahoŭ dajszli da naszych akopoŭ, ale ŭraz że byli adtul wykinuty. Straty worahoŭ wialikije.

Makiedonski front: Pałażeńnie nie zmianiłosia.

17.I. Zachodni teatr:

Front Ruprechta Bawarskaho: U niekolkich punktach frontu artyleryjskaja bitwa krapczeła. U zawaroci Ipra nastupleńnie worahoŭ u samym paczatku zadzierżano naszymi batarejami. Udacznyje patrulnyje operacii pry Lesar, Gedekur i na zachodzi ad Perron dali nam 27 pałonnych i 1 kulemiot.

Front niamieckaho Naślednika: Paśla ŭdacznaho ŭzrywu na wiarszynach Kombr nasza piachota i sapiory ŭwarwalisia na pazycii worahoŭ i wiarnulisia adtul z niekolkimi pałonnymi.

Uschodni teatr:

Front Leopolda Bawarskaho: Paśla wostraho ahnia artylieryi pasbiedzi

paczalisia rasiejskije szturmy na poŭdni ad Smarhoni. Jany adbity. Ŭwarwaŭszyjesia na wuzkim fronci worahi adkinuty nazad. Usie pazycii astalisia ŭ naszych rukach. Pole bitwy pakryto czyślenymi trupami rasiejcoŭ. U naczy szmat dzie adbity patruli worahoŭ.

Front erc-hercoga Jozefa: U uschodnich Karpatach niamieckije jegry pry Komanie, na poŭnaczy ad Załatoj Bystrycy, prywiali niekolki rasiejcoŭ i kulemiot. Miž dalinami Kasinu i Susita rasiejcy i rumyny dalej szturmawali wialikimi massami zdabytyje ŭ ich za aposznije dni hornyje pazycii. Na adnej wiarszynie im udałosia ŭmacawacca. U-wa ŭsich inszych miejscoch jany krywawa adbity.

Front Makienzena: U bałocistaj dalinie miž Braiłam i Galacam, pry Wadeni, piarednije tureckije warty pierad pierewažywajuczymi siłami worahoŭ adyjszli pa dadzienamu zahadu na hłaŭnyje pazycii. Nastupaŭszyje na la Burtea rasiejskije atrady zadzieržany ahniom naszaj artyleryi.

Makiedonski front: Biez nijakich prypadkoŭ.

Za miesiac śnieżeń my utracili 17 samalotoŭ. Naszy worahi utracili ich 66; u tym liku ŭ bitwach na pawietry 48, zbity ahniom z ziamli 16, prymuszeny spuścicca 2. Z hetaho czysła 22 papali ŭ naszy ruki, zwalilisia na ziamlu za frontam worahoŭ— 44.

Austryjackije apawieszczeńnia.

WIENA. 15.I. Uschodni teatr: (hl. niamieck. apaw.).

Italjanski teatr: Na fronci Dołomitoŭ naszy wojski pry Wialikim Łajaznoi ŭzarwali ŭ tuju nocz skału miž naszymi i warožymi pazycijami. Ciapier wajujuczyje starony razdzielaje szyroki jar.

WIENA. 16.I. Uschodni teatr: (hl. niamieck. apaw.)

Italjanski teatr: Na fronci Karstu trywaje ahoń artyleryi.

WIENA. 17/I. Uschodni teatr: (hl. niamieck. apaw.)

Italjanski teatr: Na płoskahoryi Karst i ŭ dalinie Wippacha nanowa uzniaŭsia ahoń artyleryi.

Wajna na pawietry.

BERLIN. Czysło niamieckich latuncoŭ, katoryje zbili bolsz za 4 samaloty worahoŭ, dajszło 36. Miž imi kapitan Belke zbiŭ, jak wiedama, 40, Wintgens — 18, Immelmann i baron v. Richthofen—15, Frankl—14 i t. d.

Zadańnie francuzoŭ.

PARYŽ. „Echo de Paris“ damahajecca samaj enerhicznaj padhatoŭki dziela nastupleńnia sajužnikoŭ. Kali Niamieczczyna zaniała ŭ Rumynii, proci jaje treba wystupić na zachodnim fronci.

Pahibiel Rumynii.

JASSY. Bratianu skazaŭ u rumynskim parlamenci, szto jon nieszkaduje wajennaho wystupleńnia Rumynii nawat i tady, kali-b heta skonczyłosia razhromam Rumynii. Tady jana pamreć za sprawiedliwuju sprawu.

Take Jonesku skazaŭ: „Kali u buduczynie ŭsim rumynam sudženo wandrawać pa świeci i kali staronka abierniecca ŭ ruinu, — wajna ŭsio-ž taki była patrebna.

Hreckaja trahiedija.

LONDON. «Daily Cronicl» danosić z Eŭbei, szto czysło karaleŭskaj armii na ostrawi pawialiczyłosia i maje zapas strawy na niekolki miesiacoŭ. Hienerał Bajras i inszyje prysluchajuczyje jamu aficery—staronniki karala. Aresztawany mnoha staronnikoŭ Wenizełosa.

LONDON (W.T.B.). «Daily Telegr.» danosić:

Prawicielstwy sajužnikoŭ dalej damahajucca kantrolu nad pocztaj i telehrafam. Jany žadajuć publicznaho prywitańnia ich flahoŭ, wyzwaleńnia ŭraz že staronnikoŭ Wenizełosa, zdawoleńnia paciarpieŭszych u czasi prypadkoŭ 1 i 2 śnieżnia, wydaleńnia naczalnikoŭ, katoryje mieli kamandu ŭ czasi hetych prypadkoŭ. Błokada budzie trywać datul, pakul uslo heta nia budzie spoŭnieno.

AFINY. Hreckaje prawicielstwo addało predstaŭnikam sajužnikoŭ datkowuju ŋnotu, ŭ katoraj prynimaje ŭwieś sajužnicki ultimatum. Wypaŭnieńnie damahańnioŭ sajužnikoŭ uraže paczałosia. Hrecki pasoł wiarnuŭsia na swajo miejsco.

Spis wajena-pałonnych naszaho kraju.

Z Wilni i Wilenskaj huberni.

Tabor dla wajena-pałonnych Sagan.

Kowalenko Iwan, Dwaryszcze.
Łohosa Wasil, Wilnia.
Niewiedoŭski Paweł, Komarzki.
Suij Wasil, Bor.

Tabor dla wajenna-pałonnych Skalmierschütz.

Lisica Hryhor, Hniezdzik.
Czebotarionak Arkadij, Hrybli.
Łapka Iwan, Bielskaja.
Boleus Siamion, Czuryłowo.
Melta Wasil, Kopieko.
Szapiro Dawid, Wilnia.
Aranowicz Jakaŭ, Smarhoń.
Kurycki Siamion, Wilnia.
Szaroh Wasil, Barsuki.
Suchocki Stefan, Wilnia.
Bakinoŭski Edward, Swirki.
Pietraszkiewicz Wiktor, Swirki.
Jaroszewicz Jan Stanki.
Kanawicz Anton, Czerkasy.
Sobotkiewicz Michał, Karoli.
Mikołajunas Jazep, Dworaliczy.
Miszkiel Karol, Zareczcze.
Zubłoŭski Stanisłaŭ, Wojtowo.
Dymczewicz Siamion, Pospery.
Gawis Bronisłaŭ, Nacza.
Łukszyc Andrej, Prolaj.
Tatarelis Jakaŭ, Zubielnia.

Tabor dla wajenna-pałonnych Sprottau.

Litwin Wiktor, Swienciany.

Offizier Gefangenenlager Ingolstadt.

Komp. Fort 9.

Paruczyk Mieszalski Waldemar, Wilnia, Sudowaja wul. 2.

Komp. Fort 10.

Kapit. Jakuboŭski Anton, Wilnia.
Padpar. Reut Kazimir, „
Unterofic. Szyngiel Konstanc. Jaszuny.

Komp. Fort Princ. Carl.

Szt.-kapit. Artamonow Pawał, Wilnia.
Padpar. Bielajew Iwan, „
Kapitan Kosołapow Piotr, „
Parucz. Sztakelberg Todar, „
„ Wierzbicki Kazimir, „
Wojtkiewicz Władysłaŭ, szt.-kapit. „

Komp. Fort Orff.

Aptekar Towianski Jazep, Wilnia.

Lazarett I, Ingolstadt.

Zawadzki Iwan, Wilnia.
Mowsza Abramowicz, Smarhoń.

Tabor dla wajenna-pałonnych Ingolstadt.

I bat. 1 komp.

Bujko Wincenty, Wilnia.
Busłowicz Franc, Krakoŭka.
Dubicki Wiktor, Bajary.
Hałka Anton, Chrenowa.
Juchnik Jazep, Lidzki.
Miluk Michail, Wilnia.
Užka Piotr, „

I Bat. 3 Komp.

Hajel Władysłaŭ, Wilnia.
Fedorowicz Adam, „

I. Bat. Kp. Zw. W. Fridrichschefen.

Bazylijan Jankiel, Łajbiszki.
Berkon Abram, Wilnia.
Breznikier Abel, „
Bruszynski Lejba, Szczuczyn.
Dubrynski Elja, Lida.
Furmanski Chaim, Szczuczyn.
Gitlicz Morduch, Wilna.
Gober Izaak, „
Kancwicz Pinkus, Taniewiczy.
Krynski Berko, Nowy Dwor.
Lewin Simcha, Wilnia.
Lidzki Szewel, Ejszyszki.
Miednicki Ejber, Żałudok.
Murmis Ilja, Świenciany.
Płotnik Abram, Porubanak.
Rubin Jankiel, Wilnia.
Sagałowicz Barys, Holszany.
Szwimmer Sałamon, Wilnia.
Karaś Izaak, Rodinca.

Tabor dla wajenna-pałonnych Friedrichsfeld bei Wesel.

Adamowicz Stanisłaŭ, N. Tarasoŭka.
Aninucki Kazimir, Mali.
Anuszkiewicz Iwan, Zaścienak.
Rabicz Raman, Świenciany.
Banieŭski Piotr, Dworcza.
Barylow Wiktor, Kwaczy.
Bartosewicz Iwan, Wilnia.
Bacewicz Hipolit, Turliszka.
Bobryk Felik, Pieski.

Drukawana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar W. Łastoŭski.